

Antidogma - Infúzión a dollár

2013 november 18. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Heterodox közgazdászok szerint a világgazdaság csak valamikor 2020 körül fog magához térni, márpedig ?k hitelesebbnek t?nnek, mint az ortodoxok, mert a válságot is idejekorán prognosztizálták, miközben az utóbbiak ab ovo kincstári optimizmusról tettek tanúbizonyságot.

Meg kell érteni a jelenlegi válság természetét. Valójában arról van szó, hogy a ’80-as évek neoliberális forradalma óta, amikor Thatcher és Reagan brutálisan csökkentette a tehet?sek adóját, megfojtotta a szakszervezeteket, és megteremtette a dolgozók, valamint a középosztály általános elszegényedésének feltételeit, a világ hirtelen a pénzügyi szféra felé fordult, és a vagyonosok többé már nem a fogyasztásba, tehát a termel? ágazatokba invesztáltak, hanem a (rövid távon legalábbis) busásabb haszonnal kecsegtet? pénzügyi spekulációkba. Jelenleg még a legnagyobb vállalatok is piaci spekulációkból nyerik az üzleti forgalmuk majdnem felét (30 évvel ezel?tt 15 százalék volt ez az arány), nem pedig a javak megtermeléséb?l. Ugyanakkor az amerikai reálbérek – ha levonjuk bel?lük az inflációt – az 1968-as szinten stagnálnak.

Akkor vajon minek volt tulajdonítható az átlagamerikai életszínvonalának emelkedése a válság el?tt? A válasz egyszer?: a hitelnek. Az USA-ban a háztartások, a városok, a régiók hitelb?l élnek, ahogyan a szövetségi államok kormányai is. Az egész amerikanizált Nyugat hitelb?l él, ami azt jelenti, hogy nem a jövedelmeinek megfelel?en, hanem más országok kárára, amelyek nem fogyasztanak annyit, mint amennyit fogyaszthatnának, és nem vesznek fel hitelt.

Mostanra azonban eljött a kiegyensúlyozás ideje. A nyugati világban senki nem hajlandó elfogadni életszínvonalának csökkenését, pedig erre lesz szükség, legalább 25-30 százalékkal. Egyedül a válság tudja ezt kikényszeríteni, és csak általa fog helyreállni az utóbbi 30 évben er?sen felbillent globális egyensúly. A fináncoligarchia kezében lév? médiumok a másodlagos fontosságú országok (Görögország, Portugália, Spanyolország stb.) problémáira helyezik a hangsúlyt, pedig az USA sokkal rosszabb helyzetben van náluk.

Washington és Athén között csak az a különbség, hogy az el?bbi nyomtathat pénzt, az utóbbi pedig nem. Az amerikaiak és a görögök is a lehet?ségeik fölött élnek, kevesebbet termelnek, mint amennyit fogyasztanak, de az el?bbiek értéktelen zöld hasú bankókkal kompenzálják a különbséget, mint valaha a gyarmatosítók, akik üveggyöngyökért vásároltak fel értékes nyersanyagforrásokat. Jelenleg még az egész világ elfogadja ezeket a papírdarabokat valódi javak ellenében, de az egyensúly bármilyen megsértése el?bb-utóbb válsághoz vezet, óhatatlanul is kikényszerítve a megsértett rend helyreállítását.

Az USA minden hónapban 85 milliárd dollárt nyomtat, a nemzetközi piacok pedig lélegzetvisszafojtva várják a Fed bejelentését arról, hogy továbbra is folytatja-e a „mennyiségi lazítás” (quantitative easing) hazárdjátékát, vagy sem. A pénzpiacok úgy viselkednek, mint az idült drogfügg?k: minden jelzés, amely arra utal, hogy a toxikomán esetleg nem kapja meg a szokásos adagját, hisztérikussá teszi. Ugyanez a helyzet az USA-val a dollárkibocsátás kapcsán, amely az ? kábítószere.

Egy drogfügg? hosszú és boldog életet élhet? Az erre a kérdésre adandó válasz segít megérteni, hogy mi vár az Egyesült Államokra a következ? években. Nem véletlen, hogy Ben Shalom Bernanke jöv? januárban elhagyja a Fed kormányzójaként betöltött posztját, noha egy újabb mandátumra is lenne lehet?sége. Nyilván nem akar az általa folytatott politika b?nbakja lenni, és még id?ben le akar szállni a szakadék felé száguldó vonatról, nagyon is tisztában lévén a várható következményekkel. A dollár ellenállhatna, ha nem játszaná a világpénz szerepét, de az a tény, hogy az egész világ kötvényeinek gigantikus terhét hordozza, aláássa a pozícióját. Senki sem mentheti meg. Az USA-ra nagyon nehéz id?k várnak, akárcsak a ’30-as évekbeli Nagy Pangás idején. Az amerikaiak

azonban már javában keresik az egérút lehet?ségét.

A legvalószín?bb, hogy fizetésképtelenséget jelentenek, és visszahúzódnak a NAFTA véd?szárnyai alá, bevezetnek egy új devizát, az amerót, amellyel kapcsolatban már megállapodtak Kanadával és Mexikóval, és nyalogatni fogják a sebeiket. Az amerikai pénzpiacok összeomlanak, kötvényeik elértéktelenednek, amerikaiak tízmillióinak válik füstté a nyugdíja, az USA élet- és fogyasztási színvonala pedig legalább ötven évvel esik majd vissza. Talán még ennél is fájdalmasabban fogja érinteni az amerikaiak mérhetetlen önimádatát és világcsend?ri ábrándjait, hogy – anyagiak híján – a jenki szoldateszka külföldi támaszpontjait is fel kell számolni. Ezzel egyidej?leg az USA elveszti a világgazdaságban betöltött vezet? szerepét Kína javára, és a továbbiakban már csak regionális vezet? lesz, egyik a többiek között.

Az amerikai politika addig nem okozhat szuperinflációt, amíg a dollár játssza a világdeviza szerepét, mert az amerikai valutakibocsátást gyakorlatilag felszívja a világgazdaság, ezzel együtt viszont az USA kiterjeszti saját inflációját az egész világra, els?sorban a feltörekv? országokra, amelyeknek az inflációja legalább 5 százalékos, még ha különböz? trükkök révén sikerül is port hinteniük az egész világ szemébe. Ráadásul a dollár nagy részét a pénzpiacok szívják fel, amelyeken különböz? buborékokat dagasztanak, amíg ki nem durrannak.

A masszív spekulációt éppen ez a fölösleges pénzmennyiség táplálja, a piaci szerepl?k éppen ezért követelik a „mennyiségi lazítás” folytatását, vagyis a bankóprés lankadatlan m?ködtetését. Rövidesen azonban a piacok kártyavárként fognak összeomlani. Az amerikai kormány és a Fed némileg késleltetheti a fatális id?pont bekövetkeztét, de az összeomlás elkerülhetetlen, és a dolgok jelen állása szerint jöv?re vagy legkés?bb 2015-ben fog bekövetkezni. Egyes események gyorsíthatják vagy akár lassíthatják a folyamatot, de meg nem állíthatják.

Az amerikai kapitalista modell természetes öregedési folyamata elkerülhetetlenül e modell halálához fog vezetni, a válság révén pedig lehet?vé válik majd a világgazdaság rekonstrukciója – az új globális követelményeknek megfelel?en.

Gadag István - demokrata.hu

Ajánló